

La sastreria de Vilallonga vista per un forà

És indefinible com l'atzar per una petita circumstància et mena on menys creus o penses anar. Així fou com d'una sastreria d'un treball esmerat, d'immillorables gèneres, d'una població com Vic, vaig canviar d'ambient i de feina per anar a un lloc del qual, als vuit dies, me n'hauria anat a cuita-corrents; tan gran era el desencís que experimentava en tots els aspectes. El destí em portava a un poblet de muntanya petit i escarransit. Tot i podent tenir treball a Figueres, a una sastreria de molta anomenada; es veu que els aires de l'Empordà no em podien ésser favorables.

Un dilluns que plovia del mes de maig, acompanyat del pare (que tenia amics al poble), vàrem arribar a l'hora de dinar a Vilallonga de Ter. La impressió no podia ésser més decebedora. A l'any 1934 no hi havia voravies pels carrers, ni clavegueres, ni aigua corrent dins les cases. Estaven desorganitzats quant a higiene col·lectiva; el que em venia gran era que al matí, en rentar-me la cara, havia de llençar l'aigua de la palangana al carrer des del balcó de la finestra o per la porta forana. No diré que el meu poble fos un model de netedat, però sempre em recordo de l'aigua corrent ja instal·lada a les llars, els serveis d'higiene a cada casa i les voravies als carrers. El que m'estranyà era com era possible que un indret on hi havia ubicada una gran central elèctrica (el seu producte l'enviaven a les indústries d'Olot i rodalia) no tingués llum ni força durant tot el dia: a les vuit del matí es tancava i fins que era entrada ja la vesprada no se'n tornava a disposar.

Tampoc no m'agradà la casa on era instal·lada la sastreria; sols rebia claror pel davant; la botiga era enclaustrada, i més la cambra on dormiria, al darrere d'on es prenién les mides als clients. La cambra que servia d'emprovador, dormitori i celler, amb un tripijoc de cortines tot confós i humit sense aireig de cap mena. Sols la porta donava una claror tènue, ja que el carrer estret per si mateix feia que la casa del davant no permetés que es rebés ni aire ni claror. Les cortines, confeccionades a corre-cuita i instal·lades encara amb més mala traça, feien que el rudimentari espai, que a més de dimensions més que reduïdes servia a tants i variats usos, semblés més una tramoia d'un escenari de teatre en preparació de la funció que s'hi representarà, que no pas allò a què estava destinada.

La botiga, prou petita -a més de la quantitat de les peces de vellut, una cinquantena de talls destinats a fer vestits de llana estampats, les peces de folrar, sidús i cotonades-, servia també de garatge per a la vella moto de l'amo i una bicicleta. Amb tant encimball no s'hi cabia i tampoc no s'hi passava. Per anar al lavabo, que era sota l'escala, calia traspasar la botiga, un inconvenient per al qui tenia necessitats fisiològiques, si és que algú es trobava a la botiga. Un lloc sagrat i pestilent de males olors, sense aigua ni aire. El primer pis, una sala que servia de menjador els dies de festa grossa i d'obrador els altres dies de l'any amb una taula que feia tots els serveis.

On es tallava, s'entaforaven els diaris i s'hi deixaven cartes obertes, retalls, un maremànum de petites peces barrejades entre elles que feia impossible trobar a l'instant el que et calia per tirar endavant el treball que

t'ocupava. Les dues màquines de cosir, el planxador, el vetllador, un armari cantoner; tot encimbellat, sense espais per moure's: era incompreensible com podíem treballar els uns sobre els altres. La cuina més que petita, raquítica com si no hagués pogut créixer. Al costat, la cambra del matrimoni, que, com la cuina, tampoc no rebia claror ni aire. A dalt, un desembaràs sense tanca als finestrals que, descoberts com eren, a l'hivern l'aire es passejava com volia, refredant tota la casa. Un inconfort general em feia l'efecte d'haver-me ficat en un lloc, en un poble endarrerit, com si em trobés dos o tres segles endarrere. El trasbals no em deixava comparar com vivia no feia gaire temps a Vic, ni com vivíem a casa dels meus pares. La feina era molt diferent a la que estava habituat, i així, als vuit dies escric a casa recomanant al pare que, si anava a Figueres per alguna cosa, no oblidés de passar a can Gou i dir-los que tan bon punt l'oficial estigués restablert, en condicions de reprendre el treball, ja faria cap a casa seva (vaig anar a Vilallonga de Ter per substituir per un parell o tres de mesos l'oficial que com que per causa d'un accident va estar molt de temps sense poder treballar).

La impressió que vaig rebre va ser dolenta. De sobte no m'agradà ni l'ambient, ni molt menys el treball, acostumat com estava a Vic amb aquell tràfec de feina; articles de primera qualitat, la refinada construcció de les peces. Aquí molts vestits de vellut, sobretot un que era encarcerat per on era difícilós que passés l'agulla, tot cosit a màquina. Les butxaques amb un viu perquè no se'n sabien fer dos. En picar solapes, on els punts han d'ésser més que germans espessos, semblaven renyits i que no es volien conèixer: tan separats estaven. El treball, una desgràcia. D'un treball edificant que enalteix un artesà havia passat a un altre sense gust ni saber fer: que només s'hi pot remenar per justificar que es té l'ofici. De totes les decepcions rebudes els primers dies de l'estada, el més depriment fou el de la feina. D'allà on venia, els clients eren tractats des del taller, amb les mesures directes. A cada client se li tallava el seu vestit ja en prendre-li les mesures; eren vitals les consideracions, les anomalies que presentava el seu cos: si feia ventre o estómac, si era corbat o dret, si els omòplats eren sortits, si les espatlles eren altes o baixes, de quants graus o bé si una espatlla era al mateix nivell que l'altra. Tot s'anotava a la fitxa de cadascú. El cos humà és propens als defectes: anotacions de gran importància en les peces de cos, després hi ha el treball de planxa, del confeccionat; no totes les peces tenen el mateix sistema de treball a la planxa. És un treball d'encongits o estirats que demanen o exigeixen els cossos generalment deformes de la clientela, que té un valor incalculable perquè s'amolli al cos de la persona a qui va destinada la peça quan és acabada.

Tot es tallava aquí amb dos o tres patrons de paper gruixut que sols el dimoni (que no és desmemoriat) sabia qui els havia fet. No se seguia ni una norma de les que he descrit; l'amo era incapaç de planejar, damunt del gènere amb les mides del client, una peça que a l'emprova anés regular.

Passada la festa de Sant Patllari, estava disposat a anar-me'n de Vilallonga. L'amo em demanà si volia quedar-me tot l'estiu; a més, li faria un gran servei si em quedava fins a Sant Martí, la festa del poble. No hi perdria res; en endavant seria jo qui tallaria i tindria la responsabilitat de la

feina. Ell estaria més descansat ja que l'alcaldia del poble li absorbia moltes hores.

Vaig telefonar als pares, per explicar-los les proposicions. Em digueren que era jo qui havia de decidir. L'augment de sou també va fer caure la balança per quedar-me, amb la conformitat per les dues parts que pel 15 de novembre me n' aniria.

A l'agost vaig conèixer una noia del poble que treballava a Barcelona i que passava les vacances amb la seva mare i els seus germans. Això va fer que aquell poble escarransit i encotillat quedés, de cop i volta, amb un aire diferent del que fins llavors havia tingut en consideració, malgrat els desenganys del treball i els costums que vaig suportar a l'arribada. El festeig va portar-me als hiverns a Barcelona i del maig a novembre a muntanya, la qual cosa feia que tingués treball tot l'any, amb la singularitat que el que aprenia a la capital podia provar-ho a casa de l'alcalde del poble.

Llorenç Torrent: *Tast de frontera*, Santa Pau, grup cultural i esportiu passabigues, 1997, p. 41-44.